

διαδρομές

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ / ΤΕΧΝΕΣ / ΙΣΤΟΡΙΑ / ΒΙΒΛΙΑ / ΜΟΥΣΙΚΗ / ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Αφανείς ηρωίδες

A SIMPLE letter from the defence secretary has marked an end to a self-felt campaign for the civil-
SECOND World War veteran Alf Smithard is about to achieve his prohibition of gaining
women who d him survive
soner-
ar
mp.
Danielle
aite
eports

parliamentary candidate for the town. George McManus, to arrange a meeting.
Following that, he received a letter from the MP praising the women and is now awaiting an official letter of commendation.

ΕΛΙΑ ΚΟΥΜΛΗ

diadromes@haniaotika-nea.gr

editorial

Απλές γυναίκες, ανήλικα κορίτσια την εποχή της ναζιστικής κατοχής, που έκαναν το χρέος τους, όπως επέτασε η συνείδησή τους συναντούν οι "διαδρομές". Καθημερινές γυναίκες, γυναίκες της αντίστασης, μας μιλούν για όλα εκείνα που βίωσαν τους χαλεπούς αυτούς καιρούς.

Θυμούνται και ανιστορούνται με συγκίνηση πράξεις οι οποίες σήμερα ακούγονται απλές, αλλά εκείνη την εποχή οδηγούσαν στο εκτελεστικό απόσπασμα, γεγονότα που στήριξαν την απελευθερωτική προσπάθεια και έχουν μείνει ανεξίτηλα στο νου και την καρδιά τους.

19/5

Πατρίκιος,

Πατρικία,

Θεόγνωστος,

Θεογνωσία,

Θεόκτιστος,

Μαγδαληνή,

Μένανδρος,

Μαριλένα

20/5

Λήδα,

Λητώ,

Λυδία

21/5

Ελένη,

Ελεωνόρα,

Κωνσταντίνα,

Κωνσταντίνος

22/5

Αιμίλιος,

Αιμιλία

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

σελ. 3 - Πολιτισμός

σελ. 4 - 5 ~ Γυναίκες στην Κατοχή
και την Αντίσταση

σελ. 6 ~ Πολιτισμός

σελ. 7 ~ Παιδότοπος

σελ. 8 ~ Υγεία & Βότανα

σελ. 9~ Ιστορία της Ιατρικής

σελ. 10 ~ Αφορμή, Βιβλία

ΜΕ ΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ξενάγηση στη Χαλέπα

Το δεύτερο μέρος της Ξενάγησης στις γειτονιές της Χαλέπας θα πραγματοποιηθεί αύριο το πρωί, στην όμορφη αυτή συνοικία της πόλης μας. Την εκδήλωση οργανώνει το "ΚΥΤΤΑΡΟ" Χαλέπας σε συνεργασία με το Δήμο Χανίων και άλλους τοπικούς φορείς. Η συμμετοχή είναι ελεύθερη για όλους. (Δεν απαιτείται προηγούμενη σχετική δήλωση).

Ξεναγός ο συγγραφέας και ιστορικός ερευνητής Δημήτρης Νικολακάκης, ο οποίος θα αναφέρει και στοιχεία που για πρώτη φορά βλέπουν το φως της δημοσιότητας.

Η δράση θα ξεκινήσει στις 11 ακριβώς από το νέο Αρχαιολογικό Μουσείο (οδός Σκρά, απέναντι από τη Γαλλική Σχολή).

Το Μουσείο θα είναι ανοικτό και οι παρόντες μπορούν να δουν και την έκθεση αφισών του ΕΟΤ, από τη συλλογή του Λευτέρη Λαμπράκη.

Αμέσως μετά θα συνεχιστεί η Ξενάγηση στο σπίτι του Σαράντου Καπιδάκη, στο 9ο Δημοτικό Σχολείο, στην Αγία Μαγδαληνή, στο Παλάτι του Πρίγκιπα, στο σπίτι του Βενιζέλου, στη Βίλλα Βλουμ, στην εκκλησία του Αγίου Ιωάννη, στην

Καθολική εκκλησία, στο σπίτι του Καθολικού Επισκόπου, στα σπίτια της Φλωρεντίνης Καλούτση και του Γιώργου Κακούρη, στις βίλλες Μπλαν και Σβαρτς (Κρούγερ), στην πλατεία Καγιαλέ, στην εκκλησία του Αγίου Γεωργίου και στη βίλλα της Εριέττας Μαρκαντωνάκη.

Ο κ. Νικολακάκης θα μοιράσει στους παρευρισκόμενους σχετικές φωτογραφίες και παλιά ημερολόγια της Χαλέπας, καθώς επίσης και βιβλία του, λαογραφικού και ιστορικού περιεχομένου.

ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ

Στο μεταξύ, συνεχίζεται το πρόγραμμα δωρεάν Ξεναγήσεων που υλοποιείται από τον Δήμο Χανίων σε συνεργασία με την Αρχαιολογία, τουριστικούς και άλλους φορείς του τόπου.

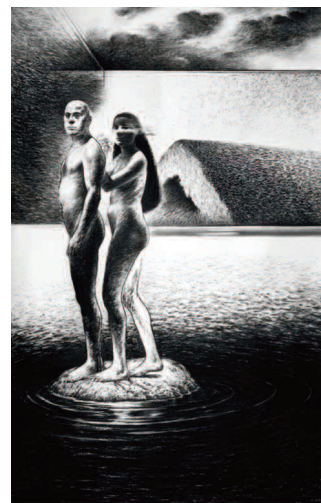
Η επόμενη Ξεναγηση θα πραγματοποιηθεί αύριο Κυριακή από την Ειδ. Συνεργάτιδα των Γεν. Αρχείων του Κράτους, Ζαχαρένια Σημανδράκη, στη Δημοτική Αγορά, ενώ έχει προγραμματιστεί και περίπατος στην Ανατολική Τάφρο, το Δημοτικό Κήπο, το Ρολόι και τα Δικαστήρια.

ΣΤΟΝ "ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟ"

Παρουσίαση του έργου του Μιχάλη Μανουσάκη

Τη Δευτέρα 21 Μαΐου και ώρα 8 μ.μ., ο Πρόεδρος του Φιλολογικού Συλλόγου "ο Χρυσόστομος" Κώστας Μαυρακάκης και ο ζωγράφος Μιχάλης Μανουσάκης προσκαλούν το κοινό στην παρουσίαση της δουλειάς του καλλιτέχνη, από το 1965 έως το 2017.

Ο ζωγράφος θα μιλήσει για την πορεία της ζωγραφικής του και όχι μόνο, μέσω power point και στη συνέχεια θα προβάλει ένα δεκάλεπτο βίντεο της τελευταίας παρουσίασής του

στα Χανιά (2016), στο χώρο του Αγ.Ρόκκου και στην υπόγειη τουρκική κρήνη στη Σπλάντζια.

Ο Μιχάλης Μανουσάκης, άνθρωπος της πόλης των Χανίων από το 1953, όπου κάθε φορά επαναπροσδιορίζει τη σχέση του με το γενέθλιο τούτο τόπο, θα μας εκμυστηρευτεί μέσω των εικότων του, τη χαρά και την αγωνία που βιώνει ή βιώνουμε. Και θα μας ταξιδέψει στις στιγμές που φορές καθορίζουν την πορεία του, όπου κάθε φορά του δίνουν ελπίδα για τα μελλούμενα. Σας περιμένουμε.

ΣΤΟΝ ΑΣΤΡΙΚΑ

Εκθεση με έργα από ανακυκλώσιμα υλικά

Εκθεση τέχνης (trash art) με έργα από ανακυκλώσιμα υλικά διοργανώνει το ελαιουργείο BIOLEA στον Αστρικα Κολυμπαρίου από 22 έως 27 Μαΐου στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής εβδομάδας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στόχος της έκθεσης είναι η ευαισθητοποίηση σε θέματα ανακύκλωσης και προστασία του περιβάλλοντος. Είσοδος ελεύθερη.

Επιπλέον:

•Στις 22 Μαΐου στις 7 μ.μ. θα εμφανιστεί το μουσικό σχήμα: "Μέση Γη" στο οποίο οι μουσικοί θα παίξουν με μουσικά όργανα κατασκευασμένα από ανακυκλώσιμα υλικά.

•Στις 24 Μαΐου στις 5 μ.μ. θα επισκεφτεί την έκθεση το Bamboo Bicycle Ride Event του European Sustainability Academy of Crete στο οποίο θα έρθουν εθελοντές ποδηλάτες πάνω σε ποδήλατα κατασκευασμένα από bamboo.

ΑΠΟ ΤΗ ΘΕΑΤΡΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΟΥ ΓΕΛ ΒΟΥΚΟΛΙΩΝ

“Γράμματα από την εφηβεία”

Με μεγάλη επιτυχία συνεχίστηκαν οι παραστάσεις της θεατρικής ομάδας του Λυκείου Βουκολιών που παρουσίασε το έργο “Γράμματα από την Εφηβεία” στον χώρο του Πολύκεντρου του Δήμου Πλατανιά.

Το έργο που είχε ανέβει στο πλαίσιο του μαθητικού φεστιβάλ στο θέατρο Βλποίδη στις 3 Μαΐου, παρουσιάστηκε ξανά την περασμένη Τρίτη και Τετάρτη και το παρακολούθησαν μαθητές από σχολεία καθώς και η ομάδα Θεατρολογίας του ΓΕΛ Ελευθερίου Βενιζέλου. Το έργο ανέβηκε με τη φροντίδα της καθηγήτριάς τους Αγγελικής Λιόδη, ενώ τη μουσική και το βίντεο επιμελήθηκε ο εκπαιδευτικός Αδάμ Αδαμίδης και το εικαστικό μέρος της παράστασης η καθηγήτρια Καλλιτεχνικών Νάντια Κουμμεντακάκου. Το έργο θα παρουσιαστεί ξανά το καλοκαίρι, στις 23 Ιουλίου, στο πλαίσιο των εκδηλώσεων του Μορφωτικού Συλλόγου Βουκολιών.

ΣΤΟ ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ ΩΔΕΙΟ

“Λιλιπούπολη”

Την “Λιλιπούπολη” παρουσιάζει η Παιδική Χορωδία του Δήμου Χανίων που παρουσιάζει στο πλαίσιο της “Ανοιξης Καλλιτεχνικής Δημιουργίας 2018”, στο Βενιζέλειο Ωδείο Χανίων το Σάββατο 26 και την Κυριακή 27 Μαΐου στις 6 μ.μ. και στις 8 μ.μ..

Η παράσταση αποτελεί συνέχεια και ολοκλήρωση της πολύ επιτυχημένης “Λιλιπού” που παρουσιάστηκε το Δεκέμβριο του 2017.

Ο Γιώργος Καλούτσος έχει γράψει το λιμ-

πρέτο για το εμβληματικό αυτό έργο, συνεχίζοντας την παράδοση του Μουσικού Θεάτρου που έχει καθιερώσει και στις δύο χορωδίες.

Η παράσταση εκτυλίσσεται σε μία εξωπραγματική και συνάμα εξωτική ατμόσφαιρα όπου παρουσιάζονται απίθανα άτομα σε εξωφρενικές καταστάσεις.

Οι Μαρία Μυρωτή και Μαρία Παίζη είναι υπεύθυνες για τη σκηνοθεσία, τη χορογραφία και την κίνηση ενώ τη σκηνογραφική δουλειά ανέλαβε η Λαμπρινή Μποδιάτσου. Ο Γιώργος Καλούτσος και ο Νίκος Περάκης υπογράφουν την μουσική προετοιμασία.

Η είσοδος είναι ελεύθερη. Συνδιοργάνωση: ΚΕΠΠΕΔΗΧ-ΚΑΜ

ΣΕ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟ Κ.Α.Μ.

“Φως” στα μυστικά του Δίσκου της Φαιστού

Με στόχο να “αποκαλυφτούν” τα μυστικά του Δίσκου της Φαιστού ο Δήμος Χανίων και η ΚΕΠΠΕΔΗΧ ΚΑΜ σε συνεργασία με το ΤΕΙ Κρήτης διοργανώνουν εκδήλωση το Σάββατο 26 Μαΐου στις 6 μ.μ. στο Κέντρο Αρχιτεκτονικής Μεσογείου (ΚΑΜ). Τα **μυστικά του Δίσκου της Φαιστού** θα αποκαλύψει ο γλωσσολόγος, **Δρ. Γκάρεθ Ουενς**, ειδικός σε θέματα μινωικής γραφής, ο οποίος έχοντας αφοσιωθεί στη μελέτη του Δίσκου για δέκα χρόνια έχει προχωρήσει, σε συνεργασία με τον καθηγητή Φωνητικής στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης Τζον Κόουλμαν, την «ανάγνωση» στο 99%.

ΣΤΟ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΧΑΝΙΩΝ

Αφιέρωμα στις μουσικές της 7ης τέχνης

Τα Χορωδιακά Σύνολα του Δήμου Αγ. Νικολάου (Παιδική-Νεανική Χορωδία & Μικτή Χορωδία ενηλίκων) παρουσιάζουν ένα αφιέρωμα στις **“μουσικές της 7ης Τέχνης”** αύριο Κυριακή στις 8.30 μ.μ. στο Πνευματικό Κέντρο Χανίων. Είσοδος ελεύθερη.

ΣΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Βραδιά tango

Μια tango απόδοση της Βαβέλ θα παρουσιάσουν σήμερα Σάββατο στις 8 μ.μ. η Φρόνη και ο Δημήτρης στη Δημοτική Πινακοθήκη Χανίων στο πλαίσιο των εκδηλώσεων με αφορμή την Ημέρα των Μουσείων (18 Μαΐου) και την Ευρωπαϊκή Νύχτα των Μουσείων (19 Μαΐου).

ΣΤΟ ΒΕΝΙΖΕΛΕΙΟ ΩΔΕΙΟ

Συναυλία μουσικής δωματίου

Συναυλία με το σύνολο μουσικής δωματίου **m.i.k.r.o. quintet** διοργανώνει ο Σύνδεσμος για την Διάδοση των Καλών Τεχνών στην Κρήτη στο πλαίσιο των ετήσιων καλλιτεχνικών εκδηλώσεων την Τρίτη 22 Μαΐου στις 9.15 μ.μ. στην αίθουσα θεάτρου του Βενιζελείου Ωδείου. Παίζουν οι: Μαρία Σαράφοβα: τσέλο, Ισαβέλλα Σταυρίδου: βιολί, Κώστας Κανέλλος: κλαρινέτο, Ρηνιώ Βούζη: φλάουτο, Όλγα Παπαδημητρίου: βιολί. Είσοδος: 8 ευρώ. Παιδικό/φοιτητικό: 6 ευρώ

ΤΗΝ ΤΕΤΑΡΤΗ

Συναυλία με τους Daulute

Συναυλία με το σχήμα Daulute (Γιώργος Ζαχαριουδάκης, Δημήτρης Σιδέρης, Γιάννης Παπατζανής) θα πραγματοποιηθεί στο στούντιο Όξω Νού (Αγ. Κυριακής 29, Χαλέπα) την Τετάρτη 23 Μαΐου στις 9.30 μ.μ. Είσοδος 7 ευρώ.

ΣΤΑ ΧΑΝΙΑ

Θεατρικές παραστάσεις

Δυο ακόμα παραστάσεις, σήμερα και αύριο στις 9 μ.μ. στην αίθουσα του Βενιζελείου Ωδείου, με το έργο **“Το Μαγγανόπηγαδο”** του Στέφανου Φωτιάδη, σε σκηνοθεσία Δημήτρη Καλογεράκη, θα δώσει η **θεατρική ομάδα** του **Δικηγορικού Συλλόγου Χανίων**. Προπώληση εισιτηρίων-Κρατήσεις: Στο ταμείο του Δικηγορικού Συλλόγου Χανίων (Πλατεία Δικαστηρίων) και στο τηλέφωνο 28210-55306 (Δευ-Παρ. 09.00-13.00) Γενική είσοδος: 8 ευρώ (Τα έσοδα θα διατεθούν για φιλανθρωπικούς σκοπούς).

“ΤΟC ΤΟC GROUP THERAPY”

Η θεατρική ομάδα “ΟΙ Σκηνολόγοι” παρουσιάζει την κωμωδία με τίτλο: **“Toc toc group therapy”**, σε διασκευή και σκηνο-

θεσία Μηνά Μιχάλη σήμερα 19 και στις 20 και 21 Μαΐου στις 8 μ.μ. στη νέα θεατρική σκηνή: “ΟΙ Σκηνολόγοι”, Κ.Μάνου 32, Πελεκαπύνα. Η παράσταση είναι κατάλληλη για άνω των 15 ετών. Τιμή εισιτηρίου: 10 ευρώ. Τηλ. κρατήσεων 6983167009-6934020867

“ΤΗΛΕΦΩΝΩΝΤΑΣ ΣΤΟΝ ΖΑΚ ΚΟΚΤΩ”

Μια σωματική παράσταση με αφορμή το θεατρικό μονόπρακτο του Ζαν Κοκτώ: **“Η ανθρώπινη φωνή”** θα δοθεί την Κυριακή 20 Μαΐου στις 9 μ.μ. στο Youca στα Χανιά (Καραϊσκάκη 76), υπό τον τίτλο «LA VOIX HUMAINE - (τηλεφωνώντας στον Ζαν Κοκτώ)». Μια σύμπραξη επαγγελματιών δημιουργών του τόπου εστιάζει στην έννοια της ελευθερίας και πως αυτή δύναται να... φυλακίζει. Όταν επιβάλλεται βία από ένα χωρισμό. Σκηνοθεσία: Κωστής Μακάκης, Κείμενο - Αφήγηση: Δημήτρης Φοινίτης, ερμηνεία: Δήμητρα Δασκαλάκη, πρωτότυπη μουσική: Ισίδωρος Παπαδάκης, σκηνικά - κοστούμι: Κωστής Μακάκης, απόδοση σκηνικού: Χρήστος Τσουμπλέκας. Παραγωγή: Strava-

ganti NUOVI Τιμές εισιτηρίων: 9 ευρώ (κανονικό), 7 ευρώ (μειωμένο) Τηλ. Κρατήσεις: 697 342 8264, 694 663 2733

“ΤΙ ΖΟΥΜΕ;”

Η επιθεώρηση: **“Τι ζούμε;”** με τον Λάμπρο Φισφή θα παρουσιαστεί την Πέμπτη 24 Μαΐου στο Mega Place στον Βλπτέ. Παραστάσεις θα δοθούν στις 7 μ.μ. και στις 9.30 μ.μ. Εισιτήρια: 16 € & 13 €. Προπώληση: Ταμεία θεάτρου και www.viva.gr

ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΗΝ ΟΔΟ ΚΟΡΑΗ

Τρεις βιβλικές ιστορίες ζωντανεύουν με χρήση των τεχνικών του μαύρου θεάτρου, θεάτρου σκιών, animation και εμψύχωση κούκλας! Ο κουκλοθέατρος “Τεχνόπολις” και το **3ο Δημοτικό Σχολείο Χανίων** σπρίζουν το έργο του Συλλόγου “Η Προστασία των Ζώων” με μια συναρπαστική **παράσταση** στον χώρο του σχολείου στην οδό Κοραή σήμερα Σάββατο στις 7 μ.μ.. Τιμή εισιτηρίου 5 ευρώ.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΩΝΣΤΑΣ

Οι ιστορικοί δεν αφιέρωσαν τόμους βιβλίων στο όνομα τους, ούτε βιογράφους είχαν ποτέ, όπως οι στρατηγοί, οι πρωθυπουργοί και οι πρόεδροι. Απλές γυναίκες, ανήλικα κορίτσια την εποχή της ναζιστικής κατοχής έκαναν το χρέος τους, όπως επέτασε η συνείδησή τους. Πράξεις που σήμερα ακούγονται απλές, αλλά εκείνη την εποχή οδηγούσαν στο εκτελεστικό απόσπασμα, πράξεις που στήριξαν την απελευθερωτική προσπάθεια. Καθημερινές γυναίκες, γυναίκες της αντίστασης μας μιλούν σήμερα για αυτά που βίωσαν τους χαλεπούς αυτούς καιρούς.

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΣΤΗΝ ΚΑΤΟΧΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ

Αφανείς ηρωίδες

Οι "άγγελοι" σωτηρίας των αιχμαλώτων

Για τους Βρετανούς αιχμαλώτους ήταν οι "φύλακες άγγελοι". Τα μικρά κορίτσια που τους έφεραν φαγητό την ώρα που λιμοκτονούσαν στο στρατόπεδο συγκέντρωσης των Αγίων Αποστόλων και τους αναζωπύρωναν την ελπίδα της ελευθερίας. Οι Άννα και Βέρα Ταπεινάκη 12 και 11 χρονών αντίστοιχα το 1941 έζησαν τη βαρβαρότητα του πολέμου στην κορύφωση του.

Ζούσαν στον Γαλατά με την οικογένεια τους. Κατά τη διάρκεια των βομβαρδισμών του χωριού η μικρότερη αδελφή τους Δέσποινα τραυματίζεται σοβαρά στο πρόσωπο. Μεταφέρεται στο Νοσοκομείο Χανίων και κάθε πρωί τα δύο μικρά παιδιά με τον πατέρα τους πηγαίνουν με τα πόδια από τον Γαλατά για να την δουν. Στη διαδρομή τους περνούν έξω από το στρατόπεδο συγκέντρωσης των συμμάχων που έχουν στήσει οι ναζί στους Αγίους Αποστόλους. Εκεί μαζεύουν Αγγλους, Αυστραλούς, Νεοζηλανδούς που μετά τη Μάχη της Κρήτης δεν κατάφεραν να φύγουν στη Β. Αφρική για να γλυτώσουν.

«Βλέπαμε τα απελπισμένα πρόσωπα τους γιατί το φαγητό που τους έδιναν ήταν λιγοστό. Κουνούσαν τα χέρια τους ζητώντας βοήθεια. Ο πατέρας μας Μανώλης Ταπεινάκης ήταν αυτός που μας πρόετρεψε να βοηθήσουμε γιατί ως παιδιά δεν κινούσαμε υποψίες. Ο πατέρας μας μάζευε παξιμάδια, γάλα, ψωμί, ελιές αλλά και σαπούνια και οδοντόκρεμες από τους εγκαταλελειμμένους καταυλισμούς των Αγγλων. Τα βάζαμε σε πανιά και τα δέναμε σε καλάμια με την βοήθεια των οποίων τα περνούσαμε πάνω από τα συρματοπλέγματα μέσα στο στρατόπεδο» λένε οι γυναίκες.

Αυτό γινόταν για μήνες προσφέροντας μια ανάσα σε πολλούς αιχμαλώτους. Μια μέρα που προσπαθούσαν πάλι με το καλάμι να περάσουν τρόφιμα στους αιχμαλώτους, ένας Γερμανός σκοπός της αντιλήφθηκε. Η Βέρα πρόλαβε να κρυφτεί

Η Βέρα Ταπεινάκη-Μιχαλάκη (4η από αριστερά) και η Άννα Ταπεινάκη-Λουπασάκη (6η από αριστερά με το μικρόφωνο στο χέρι) σε εκδήλωση στην πλατεία του Γαλατά πριν από 13 χρόνια. Δίπλα τους ο Βρετανός βετεράνος Αλφ Σμιθαρντ (τρίτος από αριστερά) ο οποίος της συνάντησε μετά από 63 χρόνια.

«Αρχισε να με κτυπάει με το κοντάκι του όπλου και να με γυρίζει γύρω-γύρω. Βλέποντας τον Γερμανό να με κτυπάει οι αιχμάλωτοι αντέδρασαν. Αρχισαν να να τον αποδοκιμάζουν να φωνάζουν "ου,ου,ου". Τότε ο Γερμανός με αφήνει και πιάνει μια μεγάλη πέτρα και την πετάει προς το μέρος τους. Πρόλαβα να φύγω»

είναι τα λόγια της Άννας Ταπεινάκη-Λουπασάκη, ενώ η Βέρα Ταπεινάκη-Μιχαλάκη παρατήρησε «δεν πτοηθήκαμε συνεχίσαμε με προφυλάξεις να πηγαίνομε τρόφιμα. Κινδυνεύσαμε αλλά άξιζε τον κόπο».

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ 6 ΔΕΚΑΕΤΙΕΣ ΜΕΤΑ

«Τι απέγιναν τα δύο κορίτσια που

μας έφεραν τα τρόφιμα;» αναρωτιόταν ο Αλφ Σμιθαρντ, Άγγλος βετεράνος της Μάχης της Κρήτης που για δύο δεκαετίες ερχόταν κάθε Μάιο στα Χανιά για τους εορτασμούς της Μάχης της Κρήτης. Για χρόνια αναζητούσε τα δύο κορίτσια. Τελικά κατάφερε να τις βρει και να τις συναντήσει τον Μάιο του 2004. Η συνάντησή τους έγινε στον Πλάτανο Κισάμου στο σπίτι της Άννας Ταπεινάκη-Λουπασάκη

Άλλο ένα από τα πολλά δημοσιεύματα του Αγγλικού τύπου για τη συνάντηση μετά από 63 χρόνια.

Δημοσίευμα της Βρετανικής Guardian, στην οποία αναφέρετε πως ο Αλφ Σμιθαρντ ζήτησε και πήρε από το Βρετανικό Υπουργείο Άμυνας τίτλους αναγνώρισης για τις Χανιώτισσες που έσωσαν τον ίδιο και τους συναδέλφους του.

GUARDIAN Friday April 8 2005

FAMILY Announcements

Funeral Directors

C. M. ALLOTT & SON
Inc. Frankish Funeral Service
Funeral Directors
Tel: (01964) 534689
at any hour

Sympathetic and personal attention at all times from a genuine family business.

Main Street Bransburton Distance No Object Southgate Horsea

Deaths

HAPPY BIRTHDAY

To advertise your family announcement
01377 241122

Lines open: Mon-Fri 9.00am - 5.15pm or call into our offices at Times House, Mill Street, Driffield Mon-Fri 9.00am - 5.15pm

Guardian
www.beverleytoday.co.uk

Funeral fixed for shooting victim Simon

A FUNERAL service for Simon Murden, the Beverley man who was shot dead by police in an incident on the last month, will be held next Wednesday (April 13). The service will be at Hull Vineyard Church on Beverley Road in Hull at 11pm. He will then be buried at Queensgate Cemetery in Beverley.

Charity worker Mr Murden (26) was shot by police in an incident on the A63 west of Hull on Tuesday March 22, after allegedly brandishing a sword, driving a van the wrong way along the dual carriageway and smashing into a car.

Police say Mr Murden was first hit by rubber bullets but got up and was then hit several times in the body with live ammunition. An independent police investigation into the shooting is underway.

Mr Murden's family were able to make funeral arrangements after an inquest into his death was formally opened and adjourned.

His family are asking mourners not to send flowers, but to make donations instead to a well fund in an African village supported by the 'And Albert Foundation', the charity foundation set up by his father, well-known Beverley trader David.

Simon Murden worked for the foundation, which sells Fairtrade goods made by people in developing countries. His mother, Dorothy, is a teacher at St Nicholas Primary School in Beverley.

War veteran wins recognition for brave Cretan women

A CAMPAIGNING war veteran is celebrating after receiving official recognition for civilian Cretan women who helped allied troops while they were held as prisoners of war.

Alf Smithard, of Canada Drive, Cherry Burton, has been fighting for government recognition for the women, who risked their own lives to take food to the allied prisoners.

Now Mr Smithard, 85, has received a letter from Defence Secretary Geoff Hoon, which he will present to the Cretan people next month.

"I am absolutely delighted to have this letter at last. All I wanted was a little memento, a letter of thanks.

"It will make my day to be able to make the presentation," said Mr Smithard.

Mr Smithard was among thousands of allied troops imprisoned by the Germans on

The BEVERLEY GUARDIAN

Guardian of your news since 1856

Got any news? Meet Alison inside North Bar News on Wednesdays between 9.30am and 10.30am or phone her on 07753 829991

Want to discuss advertising? Meet Tina inside North Bar News on Thursdays between 9am and 10am or phone her on 07753 829989

Advertising - Tina Blondell
Tel 01377 241122 Fax 01377 241396

Editor: Dennis Sizons (01377) 241414
Editorial - Reporter: Alison Morris
Tel: 01377 241414 Fax: 01377 241507
e-mail alison.morris@press.co.uk

Managing Director: Tim Berry (01723) 363836
Editor: Dennis Sizons (01377) 241414
Advertising Manager: Shirley Ruston (01377) 241122
Sports Editor: Colin Crane (01377) 241414
Staff Photographer: Pam Stanforth
Head Office: Times House, Mill Street, Driffield YO25 6TN

Flats work marked

OVER THE HILL? Millward's famous Novels ad dishevelled bunch who stuff notepads into pockets, keep losing their glasses and drive around in old bangers.

We generally work together like oil and water but I must say I regret never having met Colin Millward, one of the advertising world's most legendary figures who died last month, aged 79.

He was from Hull and was truly pioneering, although inexplicably he's never featured in those familiar roll-calls of the city's most famous names.

Born in Sculcoates in 1924, he was educated at Hull Grammar School and served as a pilot in the RAF during the Second World War before studying at the Leeds College of Art.

His career took off in 1960 when he was made creative director of the Collet Dickinson and Pearce agency (CDP), going on to produce a series of classic advertising campaigns, from the Hovis bread advert featuring a delivery boy rattling down a sloping cobbled street to Fiat's "Hand built by robots" campaign.

Most of his most famous work centred on selling booze and cigarettes, including Benson & Hedges, Heineken's "Refreshes the parts other beers cannot reach" campaign and Hamlet's "Happiness is a cigar called Hamlet," for which he was credited with the idea of using Bach's Air on a G String for the backing music.

But it seems his typical blunt Hull was remained with him throughout his time in ad land.

When an official told him that Harveys didn't like the agency's latest ads, he replied: "Well lad, off you go back to Bristol and tell them we do the ads and they make the sherry".

Millward assembled a formidable team of young guns to work under him at CDP, including David Puttnam (now Lord Puttnam), Charles Saatchi and the film director Alan Parker.

When Parker presented him with his first ad campaign idea, he asked: "Trying to make a name for yourself, son?"

Throughout his advertising career he shunned the limelight and eschewed self-promotion, being essentially a shy and modest man.

Perhaps this explains his absence from the ranks of Hull's good and great, although a posthumous entry is now surely deserved.

a.young@tdmp.co.uk

Soldier's plaque plea

JUST a few crumbs of bread helped Alf Smithard live through each day in a prison camp.

But the meagre rations were not handed out by his German captors.

A brave band of women native to the Greek island of Crete endured blows of rifle butts from Nazi soldiers to feed the starving prisoners.

Now 84, Mr Smithard believes he is only alive today because of the selfless generosity of the women who went hungry to feed him and some of his fellow 10,000 PoWs in the camp near the town of Chania.

In May, after years of searching, he finally met Anna Loupasaki, who threw bread to him over the barbed wire.

Now he is campaigning for official recognition from the Queen.

Tony Blair for the women who did so much to help the Allied troops.

Mr Smithard, of Canada Drive, Cherry Burton, said: "I said I would like to buy her something to thank her and she said, 'No way'. This is the Cretan way."

"The only thing I would like is for the British Government or the Queen to send her a plaque on behalf of us Britons, Aussies and New Zealanders."

Mr Smithard, who has three grandchildren and two great-grandchildren, was born in Portsmouth in 1920 and left school at 14 to train as a hairdresser.

He joined the Army at 16, after lying about his age, and was enlisted in the Royal Army Ordnance Corps, which supplies soldiers with everything but food.

He went out to Palestine in October 1939 and was sent to Egypt and on to Sudan after the Second World War broke out in 1939.

In 1941, on his way back to England, expecting promotion to lieutenant, the 21-year-old warrant officer was diverted to Crete after the Germans invaded mainland Greece.

But he was captured along with 10,000 Allies on June 1.

The prison camp was nothing more than a field with a single strand of barbed wire and armed German sentries keeping the prisoners in.

Ms Loupasaki was joined by about 20 other women in throwing food to the prisoners to supplement the tiny helpings from their German captors.

Eventually, they used children to pass it to the PoWs as they knew the Germans would be reluctant to beat them.

Despite four years and two more stints in POW camps, Stalags 7a and 383, in Germany, Mr Smithard escaped and was helped back to England by American forces.

He maintains he owes his survival to the end of the war to Ms Loupasaki and her friends.

After the war Mr Smithard was involved out of the Army because of back injuries suffered through beatings by German soldiers.

He later became an instructional officer, teaching new recruits how to drive, coming to East Yorkshire in 1977 when the driving school was established at Normandy Barracks, Leonfield.

He retired in 1983 and has gone to the Greek island every year since 1989 as a member of the Cretan Veterans and Friends Society.

Mr Smithard broke his ankle in March and was told by doctors not to go on the annual trip in May.

But he was determined not to miss the visit - his way of thanking the Cretan people.

He met Ms Loupasaki for the first time in more than 60 years through British-born woman Helen Makrakis, who had married into a Greek family.

After the tearful reunion at Ms Loupasaki's Cretan home, the pair vowed to make the event an annual date.

m.crowshaw@tdmp.co.uk

WHAT DO YOU THINK?

PLEASE TELL US

By post: Newsdesk, The Mail, Blundell's Corner, Beverley Road, Hull, HU3 1XS
By fax: (01482) 315353
By e-mail: letters@tdmp.co.uk

REUNION: Alfrod with Anna Loupasaki, front right

IF YOU HAVE A STORY TO TELL, RING THE NEWSDESK (01482) 315356

και τα "Χανιώτικα Νέα" την είχαν καλύψει δημοσιογραφικά. Μια συνάντηση για πρώτη φορά μετά από 63 χρόνια!

«Είστε η οικογένεια μου» είπε ο Αλφ Σμίθαρντ στις δύο αδελφές. «Αυτό που έκαναν ήταν απίστευτο! Δοξάζω το θεό που κατάφερα να τις ξαναβρώ. Μετά τη μητέρα μου και τη γυναίκα μου, λατρεύω τις γυναίκες της Κρήτης. Τη μέρα που ο Γερμανός έλασε κτυπήσει την Άννα όλοι είχαμε αναστατωθεί» είχε πει Αλφ στα "Χ.Ν." που έκτοτε κάθε χρόνο τις συναντούσε.

Η δράση των κοριτσιών δεν σταμάτησε εκεί. Όταν οι αιχμάλωτοι αποδρούσαν σκάβοντας συνήθως κάτω από το συρματοπλέγμα από το στρατόπεδο των Αγ. Αποστόλων, πολλές φορές κατέληγαν σπίτι τους. Εκεί καθαρίζονταν γιατί ήταν άπλυτοι, σκελετωμένοι, πεινασμένοι, τους δίνονταν φαγητό και πολιτικά ρούχα και ο πατέρας των κοριτσιών τους οδηγούσε μέσω του Βαρύπετρου στα ορεινά. «Πόσο πατριώτες ήταν τότε οι γονείς μας, μέσα στον πόλεμο να μας στέλνουν να πηγαίνουμε τα τρόφιμα, τα ίδια τα παιδιά

τους» αναφέρει η κα Βέρα

ΔΙΕΘΝΕΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝ

Η συνάντηση μετά από 63 χρόνια και το δημοσίευμα των "Χ.Ν." με το ανάλογο φωτογραφικό υλικό προκάλεσε το ενδιαφέρον μέσω των ενημέρωσης από όλο τον κόσμο. Η εφημερίδα "TA NEA" αναδημοσίευσε το ρεπορτάζ των "Χ.Ν.", στη συνέχεια η πρωινή εκπομπή του Ant1 "Καλημέρα Ελλάδα" του Γ. Παπαδάκη φιλοξένησε ζωντανά τα δύο κορίτσια, ακολούθησαν δημοσιεύματα και φωτογραφίες από τον Βρετανικό "Guardian" και δεκάδες εφημερίδες της Βρετανίας. Σε όλες τις συνεντεύξεις του σε αυτές ο Alf Smithard μιλούσε με τα καλύτερα λόγια για την Κρήτη, τους ανθρώπους της και ειδικά για τα δύο κορίτσια.

«Τα ξύσματα από το ψωμί που μου έδιναν τα δύο αυτά κορίτσια με κράτησαν στη ζωή» έλεγε ο βετεράνος σε συνέντευξη του στη "Guardian", εκφράζοντας αιώνια ευγνωμοσύνη για το θάρρος τους.

"Ψίχουλα ψωμιού έσωσαν τη ζωή μου. Βετεράνος μιλάει για τα γενναία κορίτσια" γράφει η Βρετανική εφημερίδα.

www.thisishullandeastriding.co.uk

Η Βοσκοπούλα μαντατοφόρος

Δεν έβαλε βόμβες, ούτε συμμετείχε σε μάχες, ήταν όμως μια πολύτιμη "μαντατοφόρος". Μια ανήλικη βοσκοπούλα, που μετέφερε γραπτά μηνύματα ανάμεσα σε ανθρώπους της αντίστασης και συμμάχους στην περιοχή των Αποκόρων τα δύσκολα χρόνια της ναζιστικής κατοχής.

Η κα Κωστούλα Παλιουδάκη - Σκορδύλη, δεν κέρδισε πολλά μετάλλια και εύφημες μνείες, δεν πήρε ποτέ αντιστασιακή σύνταξη αλλά δεν το επιδίωξε κιόλας. Μόνο ένας έπαινος της δόθηκε στα χέρια.

Η ίδια αγράμματη αφού «ποτέ δεν πήγα σχολείο, ακόμα υπογράφων με ένα σταυρό» αλλά με σπινθηροβόλο βλέμμα και θαυμαστή ζωντάνια παρότι πλησιάζει τα 90! Παιδί μιας οικογένειας με 4 αγόρια, 3 κορίτσια ενώ η μητέρα της είχε χάσει άλλα 7 παιδιά στη γέννα.

«Ποια ήταν η πρώτη εντύπωση από τους Γερμανούς; Περικύκλωσαν μια νύχτα το χωριό γιατί είχαν πληροφορίες ότι οι άντρες είχαν πολεμήσει στη Μάχη της Κρήτης. Μας "μονομέριασαν" όλους στον Αγ. Παντελεήμονα. Μπροστά γυναίκες και παιδιά, πίσω οι άντρες. Τους άντρες δεν τους άφηναν να κοιτάζουν, ούτε να μιλήσουν, αμέσως τους κτυπούσαν με το κοντάκι του όπλου τους. Η συγχωρεμένη η μάνα μου με είχε στην αγκαλιά της και τη ρώτησαν τι έχω. "Άρρωστη είσαι!" λέει η μάνα μου, "δίπλα σου να την έχεις" της λένε, "να μην την αγκαλιάσεις" και μετά την έβρισαν και της έριξαν ένα χαστούκι. Μιλιά η μάνα μου, άντεξε, δεν αντέδρασε. «Το παιδί είναι άρρωστο πρέπει να του δώσω τα φάρμακα» τους είπε. "Δεν θα του δώσεις, θα του δώσουμε εμείς" είπαν δήθεν. Μας είχαν εκεί και εγώ δεν ξέρω πόσες ώρες. Μετά ήλθε ένας ανώτερος και διέταξε να φύγουν τα παιδιά και οι γυναίκες. Τους άντρες τους πήγαν στο καφενείο και το μαρτύριο που τράβηξαν! Άνω - κάτω τους είχαν κρεμασμένους και τους έδερναν και τους κτυπούσαν» θυμάται η κα Κωστούλα.

Η κα Κωστούλα Παλιουδάκη-Σκορδύλη, ανήλικη μαντατοφόρος την εποχή της ναζιστικής κατοχής.

«έγιανε» το χέρι μου.»

«ΕΛΥΣΙΑΞΑ»

Ο βασανισμός της, όχι μόνο δεν την αποθάρρυνε αλλά την έκανε να θέλει να εκδικηθεί τους ναζί. «Ελύσιαξα μετά το ξύλο που έφαγα! Όπως στο λέω, ελύσιαξα. Μου κάμανε ό,τι μου κάμανε δεν θα τους αφήσω σε κλωρο κλαρί! Αυτό αποφάσισα» αναφέρει. Και η ευκαιρία ήλθε γρήγορα. «Εβροσκα πάλι μετά από μέρες και νιώθω δύο χέρια να μου κλείνουν τα μάτια. Ξέφυγα και αναγνώρισα τον Αγγλο. "Σε έβλεπα από την κουφάλα του δέντρου! Πώς άντεξες" μου είπε και μου έδωσε ένα χαρτάκι να το πάω μετά την απελευθέρωση στους συμπατριώτες του να με ανταμείψουν. Μετά από μέρες ήμουν στη "βλυκάδα" στη Γεωργιούπολη. Πηγαίναμε εκεί και μαζεύαμε σέλινα για να κάνουμε καλτσούνια. Με πλησιάζει ένας χωριανός, μου άνοιξε συζήτηση και μου έδωσε ένα χαρτί για να το πάω σε ένα άλλο χωριανό. Μετά ένας άλλος χωριανός ο Μανούσος Μακριδάκης μου λέει "θα πας στη Βλυκάδα στη Γεωργιούπολη θα δώσεις το σημείωμα και θα πάρεις ένα άλλο. Μόλις δεις τον άνθρωπο μας θα του πεις "Δάφνη", δεν θα σου μιλήσει! Θα του πεις "πορτοκάλι" και εκείνος θα σου πει "μανταρίνι". Μετά θα σου πει "φασκομπλιά" και εσύ "φασκόμπλο", και τότε θα σου δώσει το σημείωμα και εσύ θα πάρεις το δικό του και θα φύγεις κατευθείαν". Τότε κατάλαβα ότι ήμουν στην "προπαγάνδα", στην αντίσταση. Αυτό έκανα πολλές φορές μέσα στην κατοχή» αναφέρει.

Μια φορά μάλιστα η κα Παλιουδάκη χρειάστηκε να "φάει" το μήνυμα. «Μου λέει ένας Εγγλέζος μια φορά "ξέρεις τι θα κάνεις με το χαρτάκι αν σε πλησιάζουν Γερμανοί;" "Θα το σκίσω απάντησα". "Όχι γιατί θα το βρουν, θα κολλήσουν τα χαρτάκια και μετά θα σε γδάρουν εσένα και θα κάψουν το χωριό! Θα το φας". Δεν πέρασε πολύ καιρός και εκεί που πήγαινα ένα χαρτί από το βουνό προς τη Γεωργιούπολη με πλησίασε ένας Γερμανός. Αμέσως το έβαλα στο στόμα και το κατάπινα!»

Την ώρα που μιλάμε με την κα Κωστούλα μας εξηγεί με το "ν και το σ" πως λειτουργεί τα ιταλικά πολυβόλα αφού η ίδια τα έδεσε και τα έλυσε πολλές φορές όταν το 1943 μετά την συνθηκολόγηση της Ιταλίας οδήγησε Ιταλούς στα ορεινά. Αλλά και άλλα όπλα διαφόρων τύπων και κάθε είδους χειροβομβίδες.

Τι σας έκανε όμως να μην κρατήσετε και να μην μαρτυρήσετε τον Αγγλο όταν σας κτυπούσαν, τη ρωτάμε κλείνοντας τη συζήτηση; «Θεού θέλημα ήταν. Αν δεν έχεις κακία μέσα σου, δεν γίνεσαι προδότης» είναι τα λόγια της κας Κωστούλας.

BEHIND THE HEADLINES

Veteran sees women's war bravery officially praised
'Scraps of bread saved my life'

A SIMPLE letter from the defence secretary has marked an end to a heartfelt campaign for recognition for the civilian war heroes of Crete. War veteran Alf Smithard began the campaign because he wanted to thank the Cretans who had helped him survive the horrors of a German prisoner-of-war camp. Aged just 21 and in his first PoW camp, he did not know if he would be able to endure the daily beatings by Nazi soldiers and the gnawing hunger. But a few crumbs of bread helped him live through each day. A brave band of women, native to the Greek island of Crete, endured blows of rifle butts from Nazi soldiers to feed the starving prisoners by throwing food over the fence. The 85-year-old, of Cherry Burton, believes he is alive today only because of the selflessness of the women who went through hell and some of his 10,000 fellow PoWs in the camp near the town of Chania. Now he has won his battle for official recognition for the women by getting a letter of commendation for the Cretans' actions. For more than a year, he strove to get the letter, but despite writing to Beverley and Hon. Denis Pugh MP James Cran in October 2004, he seemed no closer to his goal. So when he heard Defence Secretary Geoff Hoon was visiting Beverley in February, he asked Labour's prospective

SECOND World War veteran Alf Smithard is about to achieve his ambition of gaining recognition for the brave women who helped him survive a prisoner-of-war camp. Danielle Waite reports

parliamentary candidate for the town, George McManus, to arrange a meeting. Following that, he received a letter from the MP praising the women and is now awaiting an official letter of commendation, which he will take to Crete on his annual visit to the island in May. His visit will coincide with Crete's commemoration of the 60th anniversary of the end of the war. Mr Smithard said: "After trying for so long I feel over the moon. The Cretans did everything for us - I owe so much to them. I was taken to a prison camp near Chania. The Germans weren't providing food and we hadn't eaten for a long time. Then Greek women - who had no food themselves - began throwing bread to us. When the Germans saw what they were doing, they began beating them with their rifles. We thought that was it, but they kept coming back." Mr Smithard, who has two grandchildren and two great-grandchildren, was born in Portsmouth in 1920 and left school at 14 to train as a hairdresser. He joined the Army at 16, after lying about his age, and enlisted in the Royal Army Ordnance Corps, which supplies soldiers with everything but food.

DEBT OF GRATITUDE: Alf Smithard of Cherry Burton, who is "over the moon" about official recognition of Cretan women's wartime bravery

He went out to Palestine in October 1938 and was sent to Egypt and Sudan after war broke out in 1939. In 1941, on his way back to England, expecting promotion to lieutenant, the 21-year-old warrant officer was diverted to Crete after the Germans invaded mainland Greece. But, after battles that saw the Allies and Cretans of all ages fight the Germans, he was captured along with 10,000 Allies on June 1. The prison camp was nothing more than a field with a single strand of barbed wire and armed German sentries keeping the prisoners in. Despite four years and two more stints in PoW camps -

OLD FRIENDS: Alf Smithard, centre, with Cretan war heroines Vera, left, and Despina

Stalags 7a and 383 in Germany - Mr Smithard escaped and was helped back to England by American forces. Mr Smithard left the Army after the war, because of back injuries suffered through beatings by German soldiers. He later became an instructional officer, teaching new recruits how to drive, coming to East Yorkshire in 1977 when the driving school was established at Normandy Barracks, Leconfield. He retired in 1983 and has returned to the Greek island each year since 1989 with the Cretan Veterans and Friends Society. Last year, he met one of the women who helped him, Anna Loupasaki, for the first time in more than 60 years, through British-born Helen Makrakis, who had married into a Greek family.

HE WILL NEVER FORGET: Alf Smithard as a young soldier

Cretans' war sacrifice recognised at last

ON THE morning of May 20, 1941, the Germans launched the first airborne invasion in history on the Greek island of Crete. The Cretans fought bravely with whatever was to hand during the invasion. For the four years following the Allied withdrawal from the island, they put up a guerrilla resistance, aided by some British and Allied officers and troops. The scale of this resistance caused the Germans to garrison more troops on the island than they would have wished, making them unavailable for other war theatres. Geoff Hoon's letter to Alf Smithard about the Cretans states: "We all owe a huge debt to those who made great sacrifices for the prisoners of war during the Second World War. On the basis of what you have told me, I have no hesitation in paying the highest tribute to those who helped you during your period of captivity in Crete in 1941." Today Mr Hoon told the Mail: "I was delighted to meet Mr Smithard and hear about his time in Crete during the Second World War. He is a great man and I was very pleased to write to him personally about his very poignant experience."

d.waite@tdmp.co.uk

Ο πεζόδρομος της Κοραή έσφυζε από ζωή, κέφι και δημιουργικότητα το πρωί της Παρασκευής.

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της “Ανοιξης της Κοραή” που διοργανώνουν τα σχολεία του ιστορικού πεζόδρομου

ΜΕ ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ - ΤΕΧΝΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ

“Ανθίσει” η Κοραή από δημιουργικότητα

Το κέφι και η δημιουργικότητα των παιδιών έδωσαν τον τόνο στην “Ανοιξη της Κοραή” που πραγματοποιήθηκε για 3η χρονιά στον πεζόδρομο της οδού Κοραή.

Στο πλαίσιο των εκδηλώσεων τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να γνωριστούν με τους συμμαθητές τους από τα άλλα σχολεία, αλλά και να ξεδιπλώσουν το ταλέντο τους στον αθλητισμό, τις επιστήμες και τις τέχνες.

Να υπενθυμίσουμε ότι οι εκδηλώσεις διοργανώθηκαν από τα σχολεία **3ο και 4ο Νηπιαγωγείο, 3ο Δημοτικό, 2ο Γυμνάσιο, 2ο Λύκειο και 1ο ΕΠΑΛ** -που στεγάζονται όλα επί της οδού Κοραή- με την υποστήριξη του Δήμου Χανίων.

Στο πλαίσιο των δράσεων που πραγματοποιήθηκαν τα παιδιά παρουσίασαν χορούς και τραγούδια, συμμετείχαν σε αγώνες μπάσκετ και πινγκ πονγκ, δοκίμασαν τις δυνάμεις τους στο σκάκι και έπαιξαν αυτοσχέδια παιχνίδια.

Παράλληλα, είχαν την ευκαιρία να συμμετέχουν σε πειράματα που οργάνωσε το **Εργαστηριακό Κέντρο Φυσικών Επιστημών Χανίων** και οι πειραματικές ομάδες των σχολείων της Κοραή, να γίνουν κοινωνοί των πρότζεκτ προγραμματισμού που “τρέχει” η ομάδα του **Schoolspace**, να ενημερωθούν για τον τρόπο λειτουργίας του τρισδιάστατου εκτυπωτή και να κάνουν γκράφιτι. Επίσης, τα παιδιά παρουσίασαν τα έργα που έχουν δημιουργήσει μέσα από διάφορες μαθητικές δραστηριότητες, ενώ ενημερώθηκαν για τις περιβαλλοντικές δράσεις που αναπτύσσουν τα σχολεία.

Το κυριότερο, όμως, μέσα από τις εκδηλώσεις είχαν την ευκαιρία να γνωριστούν με τους συμμαθητές τους των όμορων σχολείων, να συμπράξουν και να μοιραστούν λίγες στιγμές χαράς και δημιουργίας.

«Στόχος της “Ανοιξης” είναι να αναδειχθεί ο ιστορικός δρόμος της Κοραή που ξεχωρίζει και από άποψη αρχιτεκτονική αλλά και εκπαιδευτική καθώς συνυπάρχουν σε αυτόν σχολεία από όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης», σημείωσε ο διευθυντής του 2ου Γυμνασίου Αντώνης Αθανασάκης και συμπλήρωσε ότι οι εκδηλώσεις της “Ανοιξης” «είναι μια ευκαιρία αφενός τα σχολεία να προβάλλουν το έργο τους και αφετέρου να αποκτήσει ο πεζόδρομος της Κοραή μια διαφορετική, ζωντανή, λειτουργία για ολόκληρη την πόλη χειμώνα – καλοκαίρι και να μην αποτελεί απλώς ένα χώρο πάρκινγκ».

ΔΗΜ. ΜΑΡ.

Οι εκδηλώσεις είχαν τον χαρακτήρα γιορτής όπου τα παιδιά είχαν την ευκαιρία να παίξουν με αυτοσχέδια παιχνίδια.

Μαθητές χόρεψαν παραδοσιακούς χορούς αποσπώντας το χειροκρότημα του κοινού.

Το τουρνουά πινγκ - πονγκ συγκέντρωσε το ενδιαφέρον αρκετών παιδιών.

Τα 64 μαυράσπρα τετράγωνα της σκακιέρας ανέκαθεν γοήτευαν ανθρώπους κάθε ηλικίας.

Οι άνθρωποι του ΕΚΦΕ “μαγνήτισαν” το ενδιαφέρον των μαθητών με τα πειράματα που παρουσίασαν.

Από τη γιορτή δεν θα μπορούσε να λείπει το γκράφιτι.

παιδότοπος

ΒΑΓΓΕΛΗΣ
Θ. ΚΑΚΑΤΣΑΚΗΣ
kakatsakis@sch.gr

3ο ΔΗΜ. ΣΧ. ΚΙΣΑΜΟΥ

Τα πρώτα φετινά "μυστικά του θρανίου"

Καλοί μου φίλοι, καλό Σαββατοκύριακο!
Δείγματα απ' το 20ο τεύχος της εξαμηνιαίας έκδοσης των μαθητών του 3ου Δημ. Σχ. Κισάμου "Τα μυστικά του θρανίου" στον σημερινό Παιδότοπο. Κάποια απ' τα πρώτα φετινά "μυστικά του θρανίου", δηλαδή. Πιστοί, βλέπετε, στο ραντεβού τους κι εφέτος, οι δάσκαλοι και οι μαθητές του σχολείου αυτού της Κισάμου.

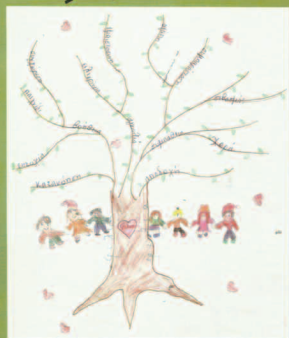
Όπως είναι δέκα χρόνια τώρα, τελευταία δυο φορές τον χρόνο. Χαίρομαι ιδιαίτερα γι' αυτό. Σπουδαία υπόθεση για ένα σχολείο να "έχει φωνή", να βγάζει δικό του έντυπο, και μάλιστα έντυπο ποιότητας, όπως είναι "Τα μυστικά του θρανίου".

Προπάντων όταν αυτό έχει διάρκεια, όπως το εν λόγω περιοδικό... Γι' άλλη μια φορά συχαρητή-

ρια απ' αυτήν τη θέση, φίλε Αντώνη Σπανουδάκη, διευθυντή του Σχολείου και καλοί μου συνάδελφοι! Χάριν των παιδιών υπάρχουν οι δάσκαλοι... Σας ευχαριστώ που μου δίνετε την αφορμή να το γράψω, γι' άλλη μια φορά!

**Σας χαιρετώ με αγάπη όλους!
Βαγγέλης Θ. Κακατσάκης
δάσκαλος**

Τα μυστικά του θρανίου

Εξαμηνιαία έκδοση των μαθητών του 3ου Δημοτικού Σχολείου Κισάμου
3^ο Κισάμου
ΕΤΟΣ: ΙΑ' ΠΕΡΙΟΧΟΣ 20 Φθινόπωρο - Χειμώνας 2018

Επίσκεψη στην οικία - μουσείο του Ελευθερίου Βενιζέλου

Στις 21 Δεκεμβρίου, η Εκτη τάξη του σχολείου μας, ξεκίνησε να πάει σε μια ενδιαφέρουσα επίσκεψη στο σπίτι - μουσείο του Ελευθερίου Βενιζέλου στα Χανιά. Μετά από μία ώρα που χρειάστηκε το λεωφορείο για να φτάσει στη γειτονιά της Χαλέπας, βγήκαμε όλο χαρά έξω από αυτό. Βρισκόμασταν έξω ακριβώς από το σπίτι του Ελευθερίου Βενιζέλου.

Εκεί μας υποδέχτηκαν δύο πολύ ευγενικές κυρίες οι οποίες μας έκαναν ερωτήσεις και μας είπαν για τον Ελευθέριο Βενιζέλο, τη ζωή του, τα παιδικά του χρόνια, το σπίτι του και το έργο του. Παράλληλα μας έδειχναν και τις ανάλογες διαφάνειες.

Στη συνέχεια ξεκίνησε η ξενάγησή μας στο σπίτι του. Οι κυρίες μας χώρισαν σε τρεις ομάδες. Με τάξη και ψυχία μπήκαν οι ομάδες στο σαλόνι και κάθισαν σε τρεις γωνίες. Η κάθε ομάδα γινόταν μια "φωτογραφία", η οποία

έδειχνε κάτι, π.χ. κάποιος διαβάζει μια εφημερίδα και κάθεται στον καναπέ. Η εικόνα ζωντανεύει και οι άνθρωποι μέσα σ' αυτήν κινούνται...

Μετά πήγαμε στο γραφείο του Ελευθερίου Βενιζέλου. Εκεί μάθαμε και παραστήσαμε ανθρώπους που πήραν σημαντικές πολιτικές αποφάσεις εκείνη την εποχή. Το ίδιο ακριβώς έγινε και στην τραπεζαρία. Επειτα ανεβήκαμε τις σκάλες και φτάσαμε στο αίθριο, το οποίο είχε προσωπικά αντικείμενα του Μεγάλου Εθνάρχη.

Εκεί βρισκόταν η βαλίτσα του χρόνου με τρεις αναμνήσεις του Βενιζέλου και λέξεις - κλειδιά. Η κάθε ομάδα επέλεξε μία ανάμνηση και μια λέξη κλειδί. Στο τέλος η κάθε ομάδα έπαιξε κι ένα μικρό σκετς. Λίγο πριν φύγουμε επισκεφθήκαμε τα υπνοδωμάτια του ζεύγους.

Στο τέλος πήρε ο κάθε ένας από εμάς κι από ένα μολύβι στο οποίο πάνω ήταν χαραγμένη η μορφή του Ελευθερίου Βενιζέλου.

Θα ήθελα πάρα πολύ να επισκεφθώ ξανά το σπίτι - μουσείο γιατί μέσα από το θεατρικό παιχνίδι, ταξιδέψαμε στο χρόνο και γνωρίσαμε τον Μεγάλο Εθνάρχη, Ελευθέριο Βενιζέλο.

Μαλεφάκη Βαρβάρα, τάξη Στ

Μαντινάδες για την φιλία

Φιλία λέξη εύκολη με λόγια να την πούμε μα είναι τόσο δύσκολη στον κόσμο να την βρούμε.

Τι μαντινάδα να σου πω τι γράμμα να σου στείλω που καμαρώνει η σκέψη μου μόνο που σ' έχω φίλο.

Φίλο δεν κάνω όποιον βρω και μου χαμογελάσει, αν δεν τον έχω σε χαρές και πίκρες δοκιμάσει.

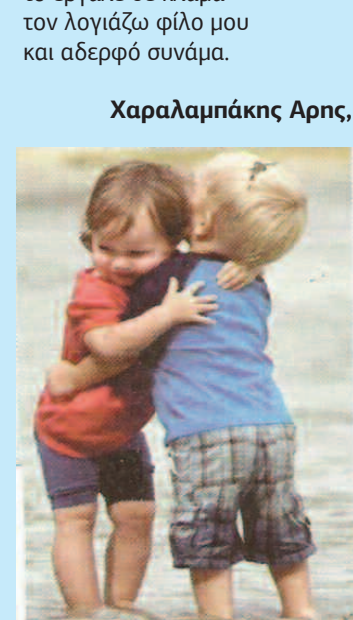
Φίλος! Μεγάλη υπόθεση το λες κι ανατριχιάζεις! ακούει το "αχ" από μακριά όταν αναστενάζεις.

Στεφανουδάκης Χάρης, τάξη Ε

Ποτέ δεν είπα φίλο μου όποιον θα μου γελάσει αν δεν τον έχω σε καημούς και πόνους δοκιμάσει.

Όποιος για μένα μια φορά το έβγαλε σε κλάμα τον λογιάζω φίλο μου και αδερφό συνάμα.

Χαραλαμπάκης Αρης, Ε

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	1
Φάροι, οι επιβλητικοί και άγρυπνοι φύλακες των θαλασσών της χώρας μας.....	2
Οι φάροι... με την εικαστική μας ματιά	5
Πώς να φτιάξετε μια κασετίνα από πλαστικά μπουκάλια	6
Δεν είναι όλα άχρηστα.....	7
Συμβουλές για σωστή ανακύκλωση.....	9
Χριστουγεννιάτικες κατασκευές με ανακυκλώσιμα υλικά	10
Επίσκεψη σε ελαιουργείο - οινοποιείο στην Ανώσκηλη.....	11
Επίσκεψη στην οικία - μουσείο του Ελευθερίου Βενιζέλου.	12
Celebration Recipes from England.....	13
Μαντινάδες για τη... φιλία	16
Ωρα για ξεκούραση	17
Βιβλιοπαρουσιάσεις	18
Οι ζωγραφιές της... πρώτης και της... δευτέρας τάξης.....	20
Και οι λύσεις μας	21

Επίσκεψη σε οινοποιείο - ελαιουργείο στην Ανώσκηλη

Η επίσκεψή μας τον Οκτώβριο στο ελαιουργείο και οινοποιείο της εταιρίας "ΑΝΩΣΚΕΛΗ", στην Ανώσκηλη του Δήμου Πλατανιά, ήταν ιδιαίτερα εποικοδομητική.

Στο ελαιουργείο είδαμε τη διαδικασία των ελιών μέσα από τα μηχανήματα μέχρι τη μετατροπή των σε λάδι. Αρχικά τα σουβάλια με τις ελιές αδειάζουν σε ένα χώρο από τον οποίο μεταφέρονται μηχανικά στο πλυντήριο. Εκεί αφαιρούνται τα φύλλα και τα μικρά κλαδάκια και αφού πλυθούν πηγαίνουν στον σπαστήρα, όπου αλέθονται. Στη συνέχεια η ζύμη των ελιών περνάει από κάποια μηχανήματα και στο τέλος παίρνουμε το λάδι.

Μετά, οι υπεύθυνοι μας ενημέρωσαν για το δέντρο της ελιάς που είχε σχέση με την καλλιέργεια και τη φροντίδα του.

Στη συνέχεια πήγαμε στο χώρο φιλοξενίας όπου μας πρόσφεραν ψωμί με λάδι.

Επειτα μας έδειξαν πώς γίνεται η γευσιγνωσία του ελαιολάδου και μας έμαθαν πώς θα αναγνωρίζουμε αν το λάδι είναι καλό ή όχι.

Κατόπιν πήγαμε στον χώρο του οινοποιείου που βρισκόταν στον κάτω όροφο. Εκεί μάθαμε πώς από τα σταφύλια παίρνουμε το κρασί. Ο χυμός των σταφυλιών, ο μούστος τοποθετείται σε βαρέλια και με τη βοήθεια μικροοργανισμών μετατρέπεται σε κρασί.

Δεν παρέλειψαν όμως να μας δείξουν την εμφιάλωση τόσο του κρασιού όσο και του λαδιού σε κατάλληλα δοχεία που να προστατεύουν και να διατηρούν τα πολύτιμα συστατικά τους.

Τέλος, πήγαμε στις αποθήκες του ελαιολάδου και του κρασιού, όπου ενημερωθήκαμε για τη σωστή διατήρησή τους.

Τόσο η εμφιάλωση όσο και η αποθήκευση είναι πολύ σημαντική για να παραμείνουν σε άριστη κατάσταση μέχρι την κατανάλωση τους.

Παπαδάκης Κωνσταντίνος, τάξη Στ'

Σας προτείνουμε να δείτε την ταινία "Το φως που σβήνει". Την είδαμε στην τάξη μας και συγκινηθήκαμε πολύ. Σ' αυτήν, ένα δωδεκάχρονο αγόρι, που ζει σ' ένα ακριτικό νησί του ανατολικού Αιγαίου, διαθέτει ιδιαίτερο ταλέντο στη μουσική. Αυτό, του το έχει καλλιεργήσει ένας αυτοδίδακτος μουσικός - φανοφύλακας του νησιού - καθοδηγώντας τον. Ο μικρός μας φίλος, ο οποίος έχει μια σπάνια αρρώστια στα μάτια, με τη βοήθειά μιας νέας δασκάλας που φτάνει στο σχολείο του...

Η ιστορία της ταινίας είναι εμπνευσμένη από μια συνέντευξη που έδωσε ένας μικρός μουσικός, με πρόβλημα όρασης, όταν κέρδισε έναν μουσικό διαγωνισμό.

Αξίζει να τη δείτε...!

Μαθήτριες και μαθητές της Δ' τάξης.

Επιμέλεια:
ΣΑΚΗΣ ΚΟΥΒΑΤΣΟΣ
info@herb.gr

Βιότοπος - περιγραφή

Η λατινική ονομασία του βοτάνου είναι *ADONIS vernalis* (Άδωνις ο χειμερινός). Ανήκει στην οικογένεια των Βατραχιωδών ή Ρανουγκουλιδών. Φύεται στη νότια, ανατολική και κεντρική Ευρώπη και την Ασία. Συναντάται σε επικλινή, βραχώδη και ασβεστώδη εδάφη.

Άδωνις

Είναι φυτό σπάνιο και προστατεύεται αυστηρά. Είναι γνωστό με τις ονομασίες Άδωνις και Αγριοπαπαρούνα.

Είναι ποώδες, πολυετές φυτό, ύψους 10 έως 40 εκατοστών, έντονα δηλητηριώδες. Ρίζωμα με διαιρέσεις και μαύρες ρίζες, στελέχη όρθια, με πολλά πτεροειδή φύλλα. Άνθη πολύ μεγάλα, λαμπερά, με ανοιχτό χρυσοκίτρινο χρώμα, που ανοίγουν διάπλατα στον ήλιο. Τα άνθη είναι ερμαφρόδιτα (έχουν αρσενικά και θηλυκά όργανα) και επικονιάζονται από μέλισσες, μύγες και σκαθάκια.

Ιστορικά στοιχεία

Ο Άδωνις ήταν βότανο γνωστό από την αρχαιότητα. Σύμφωνα με την μυθολογία δημιουργήθηκε από το αίμα του Άδωνι, του αγαπημένου της Αφροδίτης, όταν τον τραυματίσε θανάσιμα ο Θεός Άρης μεταμφιεσμένο σε κάπρο.

Ο Ιπποκράτης το χρησιμοποιούσε ως φαρμακευτικό φυτό.

Στην Ευρώπη χρησιμοποιήθηκε εδώ και εκατονταετίες.

Ο Τσερβέλλο που ανέλυσε τα συστατικά του φυτού βρήκε μία ενεργό ουσία που ονόμασε Αδωνίνη. Αυτή η ουσία είναι εξαιρετικά δραστική αλλά φαίνεται να είναι παρούσα σε μικρή αναλογία. Η Αδωνίνη είναι εξαιρετικά πικρή στη γεύση.

Στη συνέχεια μελέτησε το φυτό ο Δρ. Μπάντνοου ο οποίος κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η δραστική αυτή ουσία διεγείρει τα ανασταλτικά νεύρα στην καρδιά και το κεντρικό νευρικό σύστημα. Η δράση της στη συνέχεια προκαλεί παράλυση στο περιφερικό νευρικό σύστημα και τα νεύρα των σπλάχνων με τελική κατάληξη τον θάνατο.

Συστατικά - χαρακτήρας

Όλα τα μέρη του φυτού περικλείουν πολλά γλυκοσίδια (καρδενολίδια), συγγενή της διγλιταλίνης (ανωνισίδη, αδωνιβερνοσίδη, κυμαρίνη και αδωνιτοξίνη). Το ρίζωμα περιέχει μία ευώδη ουσία, την βερναδίνη, παράγωγο της κυμαρίνης.

Οι καρδιακές γλυκοσίδες που περιέχει το φυτό είναι παρόμοιες με εκείνες που απαντώνται στην *Digitalis purpurea* (Δακτυλίτιδα). Αυτές οι ουσίες βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα της καρδιάς, αυξάνοντας την παραγωγή της ταυτόχρονα με την επιβράδυνση του ρυθμού της. Έχει δηλαδή παρόμοιες ιδιότητες με το *Digitalis*, αλλά πιο ήπιες και δεν συσσωρεύεται στον οργανισμό. Χρησιμοποιείται ευρέως στην Γερμανική φαρμακοβιομηχανία για την παρασκευή φαρμάκων για την υπέρταση, τη νεφρίτιδα, την ταχυκαρδία και την αρτηριοσκλήρυνση. Σε μεγάλες όμως δόσεις οι αλκαλοειδείς ουσίες που περιέχει (αδωνιδοσίτη και αδωνιβερνοσίτη) προκαλούν καρδιακή ανακοπή.

Ανθιση - χρησιμοποιούμενα μέρη - συλλογή

Ανθίζει Απρίλιο και Μάιο. Οι σπόροι του ωριμάζουν Μάιο και Ιούνιο. Για θεραπευτικούς σκοπούς χρησιμοποιούνται τα αέρια μέρη του φυτού. Συλλέγεται την εποχή της ανθοφορίας του.

Θεραπευτικές ιδιότητες και ενδείξεις

Το βότανο δρα ως ηρεμιστικό, διουρητικό, καταπραυντικό, αντιαρρυθμικό, καρδιοτονωτικό και αγγειοσυσταλτικό. Στηρίζει την λειτουργία της καρδιάς και διαστέλλει τα στεφανιαία αγγεία. Η επίδραση του πάνω στους μυς της καρδιάς είναι πιο ήπια από την επίδραση της διγλιταλίνης.

Χρησιμοποιείται εσωτερικά για την καρδιακή ανεπάρκεια, αρρυθμίες και ταχυπαλμίες, στενώσεις της μιτροειδούς βαλβίδας και οιδήματα οφειλόμενα στην καρδιακή ανεπάρκεια. Συμπεριλαμβάνεται σε πολλούς συνδυασμούς για καρδιακά προβλήματα. Χρησιμοποιείται επίσης ως ηρεμιστικό μέσο, στις υστερίες, σπασμούς και τις διαταραχές του νευρικού συστήματος, το εμφύσημα, φυματώση των πνευμόνων, φλεγμονές των άνω αναπνευστικών οδών, βήχα, στις οξείες φλεγμονές της ουρήθρας και στα πρηξίματα από τη δυσλειτουργία των νεφρών σαν διουρητικό.

Ο Άδωνις αυξάνει την αντίσταση του οργανισμού στις μολυσματικές ασθένειες, γρίπη, σкарлатίνη κ.α.

Εξωτερικά συστήνεται ως παυσίπονο μέσο στις ασθένειες των κλειδώσεων και τις μυαλγίες.

Παρασκευή και δοσολογία

Παρασκευάζεται ως έγχυμα. Ρίχνουμε ένα ποτήρι βραστό νερό σε ένα κουτάλι του φαγητού ξηρό βότανο και το αφήνουμε σκεπασμένο για 30 λεπτά. Σουρώνουμε και παίρνουμε ένα κουταλάκι του τσαγιού, τρεις φορές την ημέρα. Σε παιδιά δίνεται τσάι (1:40) από 1-2 κουταλάκια του τσαγιού ημερησίως, ανάλογα με την κατάσταση και την ηλικία.

Προφυλάξεις

Ο Άδωνις είναι φυτό με πολύ ισχυρή δράση και για τον λόγο αυτό πρέπει να χρησιμοποιείται μόνο με ιατρική συνταγή υπό την επίβλεψη του ιατρού. Αντενδείκνυται στα έλκη του στομάχου και του δωδεκαδακτύλου. Κάποιες φορές μπορεί να προκαλέσει εμετό ή διάρροια. Δεν πρέπει να χορηγείται ποτέ σε παιδιά κάτω των 3 ετών.

Όλα τα προηγούμενα άρθρα της στήλης μπορούμε να τα βρούμε στη διεύθυνση www.herb.gr.

Επίσης αν κάποιος φίλος αναγνώστης γνωρίζει οποιαδήποτε θεραπευτική ιδιότητα βοτάνου του τόπου μας που δεν είναι ευρέως γνωστή ή έχει κάποιο ερώτημα μπορεί να το απευθύνει στην ηλεκτρονική διεύθυνση dianthos@otenet.gr

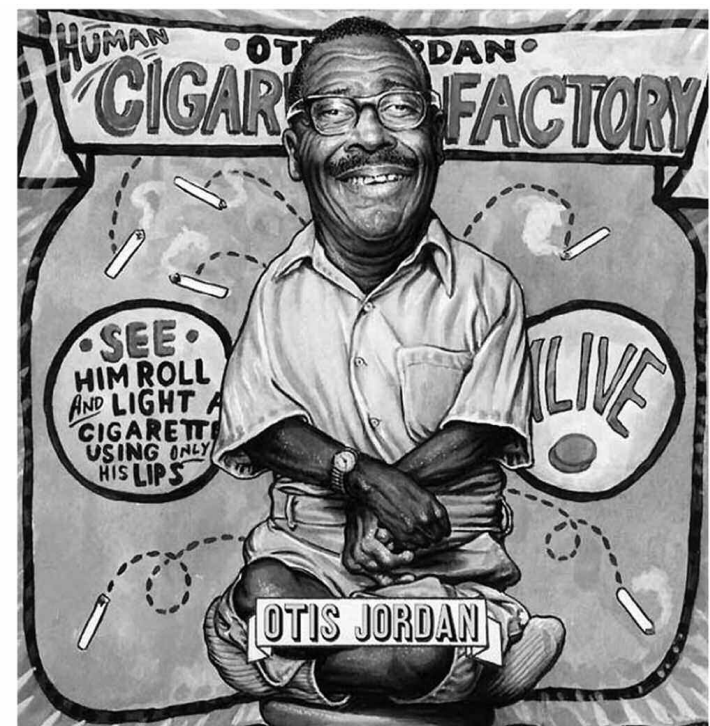
Οι ιατρικές πρακτικές συνοδεύουν τον άνθρωπο από τη στιγμή που έκανε τα πρώτα του βήματα στη γη. Ο δρόμος που ακολούθησε η ιατρική στο πέρασμα του χρόνου, είναι γεμάτος από εκπληκτικές ιστορίες αυτοσχεδιασμού, άγνοιας, απάτης, πάθους ή και λάθους.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΓΙΑΝΝΗΣ
M.Sc.

Ιστορία της Ιατρικής: Ένα απίθανο ταξίδι στον χρόνο

μέρος 79ο

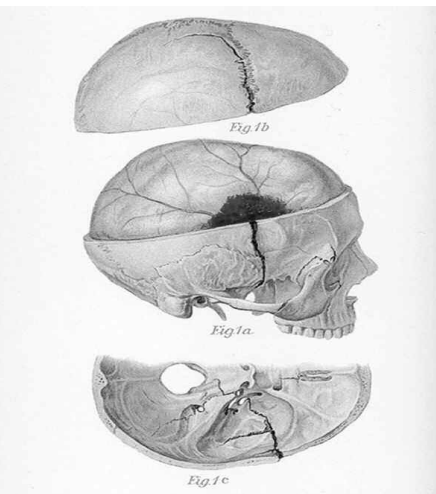

Η χημική ουσία θαλιδομίδη κυκλοφόρησε για πρώτη φορά το 1957 στη Γερμανία, κυρίως ως υπνωτικό και ηρεμιστικό, αλλά και για τη αντιμετώπιση της ναυτίας σε εγγύους. Παγκοσμίως, προκάλεσε τη γέννηση περίπου 10.000 βρεφών με παραμορφωμένα άκρα, από τα οποία το 50% επέζησαν και ονομάστηκαν "παιδιά της θαλιδομίδης". Ένα από τα σκευάσματα με θαλιδομίδη ήταν το Distaval, που διαφημιζόταν ως καταπραϊντικό και υπνωτικό για παιδιά, «για να αποφύγουν τις δυσάρεστες επιδράσεις των βαρβιτουρικών» (νόμιμων τότε ναρκωτικών ουσιών).

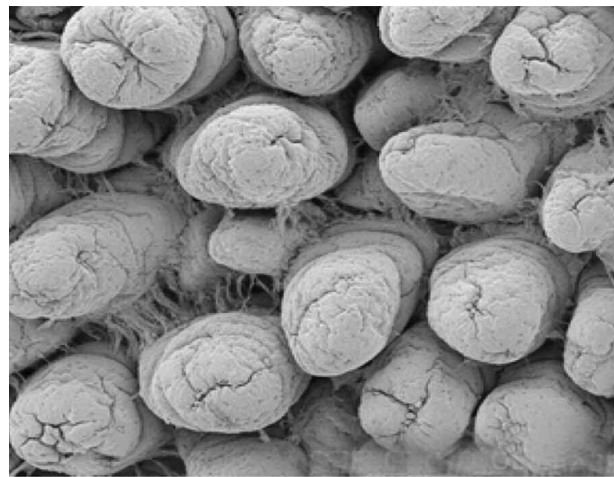

Βαλιτσάκι του 1820 που περιέχει 112 διαφορετικά φιαλίδια με μοινοπαθητικά σκευάσματα, για την αντιμετώπιση αντίστοιχων προβλημάτων υγείας...

Ο Otis Jordan, με γενετικές ανωμαλίες και σώμα παιδιού 4 ετών, ξεκίνησε να δίνει παραστάσεις το 1963 ως "Το αγόρι-βάτραχος", με βασική ατραξιόν το στρίψιμο, άναμμα και κάπνισμα τσιγάρου μόνο με τα χείλη του. Το 1964 δέχτηκε τις εμφανίσεις του, μετά από καταγγελία οργάνωσης για εκμετάλλευσή του ως άτομο με ειδικές ανάγκες.

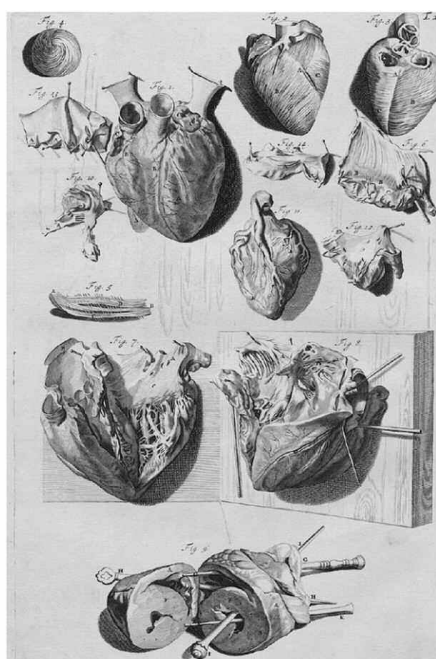

Υπαραιοειδής αιμορραγία εγκεφάλου, όπως απεικονίζεται σε ιατρικό άτλαντα του τέλους του 19ου αιώνα, που εκδόθηκε στο Μόναχο της Γερμανίας.

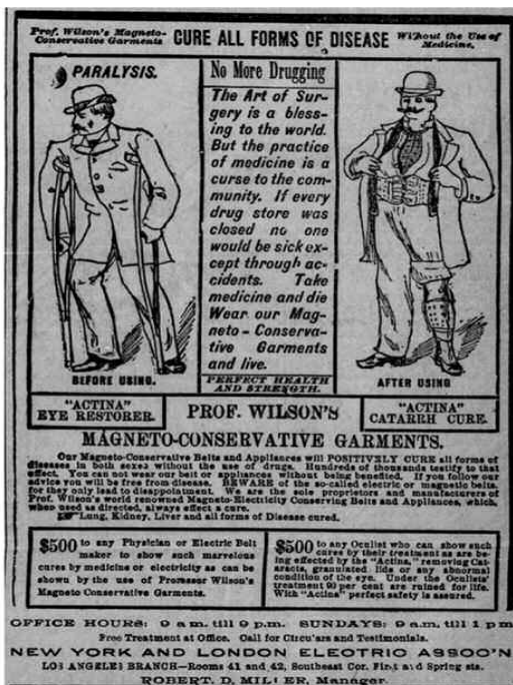

"La Bella Angora", η βασίλισσα των τατουάζ, από αφίσα παράστασης σε τσίρκο της Γερμανίας, γύρω στο 1800.

Φωτογραφία από ηλεκτρονικό μικροσκόπιο που απεικονίζει εντερικές λάχνες, οι οποίες είναι προεκβολές που αυξάνουν την επιφάνεια του εντέρου, ώστε να γίνεται μεγαλύτερη απορρόφηση θρεπτικών συστατικών.

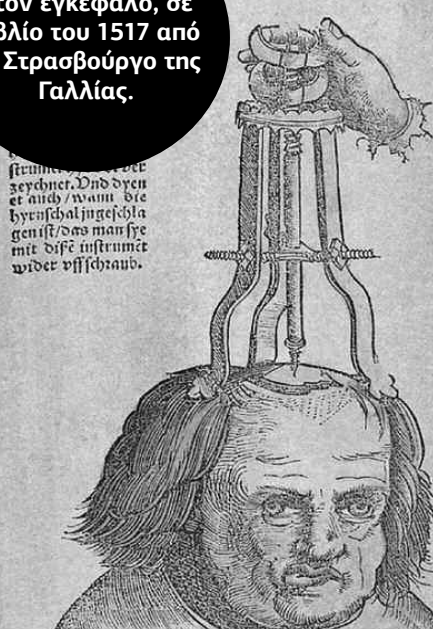

Αναλυτικό σχέδιο ανθρώπινης καρδιάς, από τον διάσημο Ολλανδό γιατρό, ανατόμο, ζωγράφο, ποιητή, συνθέτη και συγγραφέα Gouard-Bidloo (1649 - 1713).

«Η παράλυση μπορεί να θεραπευτεί με την ηλεκτρομαγνητική ζώνη του καθηγητή Wilson: Θεραπεύει, επίσης, κάθε πρόβλημα στους πνεύμονες, το συκώτι και τους νεφρούς. Προσοχή στις απομιμήσεις, έχει πωληθεί στο Λονδίνο και τη Νέα Υόρκη σε χιλιάδες ασθενείς». (1892).

Χειρουργική επέμβαση στον εγκέφαλο, σε βιβλίο του 1517 από το Στρασβούργο της Γαλλίας.

Αφορμή

ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΛΟΓΕΡΟΠΟΥΛΟΣ

yannis.kalo@gmail.com · no14me.blogspot.gr/

Η συνείδηση του Ζήνωνα

» Italo Svevo (μτφρ. Εφη Καλλιφατίδη, εκδόσεις αντίποδες)

Είμαι ο γιατρός για τον οποίο μιλάει αυτή η ιστορία, μερικές φορές με διόλου κολακευτικά λόγια. Όποιος καταλαβαίνει από ψυχανάλυση ξέρει πού να αποδώσει την αντιπάθεια που μου δείχνει ο ασθενής μου.

Ο Δόκτωρ Σ. αποφασίζει να δημοσιεύσει τις αναμνήσεις του Ζήνωνα, για να τον εκδικηθεί που εγκατέλειψε τη θεραπεία του. Δική του ιδέα ήταν να τις καταγράψει ως πρελούδιο για τη θεραπεία του, όμως ο Ζήνων τα παράτησε πριν ολοκληρωθεί η θεραπεία. Με κάποιον εμφανή διασαγμό στην αρχή, με μία άρνηση να υπακούσει στις εντολές του γιατρού του, η οποία όμως σύντομα υποχωρεί, ο Ζήνων διηγείται διάφορα περιστατικά της ζωής του.

Βιβλίο σταθμός στη λογοτεχνία, το οποίο παρέμενε για αρκετό καιρό εξαντλημένο, κυκλοφόρησε πρόσφατα από τις εκδόσεις αντίποδες σε μετάφραση της Έφης Καλλιφατίδη, η οποία δυστυχώς δεν πρόλαβε να πιάσει το βιβλίο στα χέρια της. Η συνείδηση του Ζήνωνα εκδόθηκε το 1923, γεγονός που δεν θα είχε ίσως συμβεί αν ο Σβέβο, που απογοητευμένος από την υποδοχή των δύο πρώτων του βιβλίων είχε σταματήσει να γράφει, δεν έκανε μάθημα αγγλικών με τον Τζέιμς Τζόυς. Ο Τζόυς διάβασε εκείνα τα δύο πρώτα βιβλία, και ενθουσιασμένος τον πίεσε να επιστρέψει στη συγγραφή, ενώ παράλληλα φρόντισε να προωθήσει το έργο του στο εξωτερικό. Και αντιλαμβάνεται εύκολα κανείς γιατί το βιβλίο αυτό αποτέλεσε σταθμό στη λογοτεχνία, καθώς ο τρόπος με τον οποίο ο Σβέβο επιλέγει να διηγηθεί την ιστορία του Ζήνωνα,

εντάσσοντας σε αυτή την ψυχανάλυση, είναι πρωτοποριακό, ενώ δημιούργησε και έναν ήρωα, που αποτέλεσε καλούπι για αρκετούς που ακολούθησαν (όπως για παράδειγμα ο Ιγνάτιος στον Συνασπισμό πλιθίων του Τζον Κένεντυ Τουλ).

Βέβαια, λίγη σημασία θα είχε για το αναγνωστικό κοινό η σημασία του βιβλίου του Σβέβο, αν δεν συνοδευόταν από την απαραίτητη αναγνωστική απόλαυση. Και η συνείδηση του Ζήνωνα είναι ένα πράγματι απολαυστικό βιβλίο, με σημεία που μένουν αξέχαστα στη μνήμη του αναγνώστη, όπως η προσπάθεια του ήρωα να κόψει το τσιγάρο ή να φανερώσει τον έρωτά του στην αδερφή εκείνης την οποία τελικά παντρεύτηκε.

Ο Ζήνων -ο αξέχαστος Ζήνων- προκαλεί πλήθος αντικρουόμενων συναισθημάτων, και μάλιστα ταυτόχρονα, ο αναγνώστης τον αντιπαθεί αλλά και τον λυπάται, γελάει μαζί του αλλά και εξοργίζεται, τον κατανοεί αλλά και όχι. Αποτελεί, μαζί με τους υπόλοιπους χαρακτήρες της ιστορίας, το όχημα που χρησιμοποιεί ο Σβέβο για να οδηγήσει τον αναγνώστη στην Τεργέστη της εποχής εκείνης, μιας κοινωνίας συντηρητικής, υποκριτικής και αφελούς, παρά τον φαινομενικά κοσμοπολίτικο χαρακτήρα της, σε ένα περιβάλλον πνιγηρό αλλά ταυτόχρονα ενδιαφέρον από κοινωνιολογική και ανθρωπολογική άποψη, σε μία αργά μεταβατική περίοδο εν μέσω σημαντικών ιστορικών και πολιτικών ανακατατάξεων.

Ο Σβέβο σαμποτάρει τη σοβαρότητα της ιστορίας του με ένα υπόγειο, διαρκώς παρόν και ενίοτε μαύρο χιούμορ -αυτός άλλωστε μοιάζει να είναι ο τρόπος του να

φιλτράρει την πραγματικότητα χωρίς να πρόκειται σε καμία περίπτωση για ένα ευθυμογράφημα, αλλά για ένα υπαρξιακό μυθιστόρημα -πριν την εμφάνισή του υπαρξισμού ως φιλοσοφικού κινήματος. Και αυτός ο συνδυασμός προσδίδει περαιτέρω βάρος στο μυθιστόρημα, καθώς ο αναγνώστης, παρά την όποια δυσάρεσκεια μπορεί να του προκαλεί, νιώθει μια περίεργη, και ίσως φαινομενικά ανεξήγητη, ταύτιση με τον Ζήνων, κυρίως με την απόπειρά του να ξεγελάσει κάποιες στιγμές τον ψυχαναλυτή του -αλλά, ας μη γελιόμαστε, εκείνο που πραγματικά επιθυμεί είναι να καθιστάσει και να απαλλάξει από τις ενοχές τον ίδιο του τον εαυτό.

Σπουδαίο μυθιστόρημα -το οποίο, μοιάζει απίστευτο, πρωτοκυκλοφόρησε σχεδόν έναν αιώνα πριν σε μια καλαίσθητη έκδοση, η οποία συνοδεύεται από το κατατοπιστικό επίμετρο του Τζέιμς Γουντ.

Βιβλία

Μια θάλασσα αστέρια

Kimberley Freeman

Μετάφραση: Ουρανία Τουτουνηζή

Εκδότης: Διόπτρα

Στις ζοφερές ακτές της Βόρειας Αγγλίας του 1874, η αντίθεση Άγκνες φεύγει επιτέλους από το αυστηρό ορφανοτροφείο στο οποίο μεγάλωσε. Και την ίδια μέρα ανακα-

λύπτει ένα μουσικό -όταν η μητέρα της την είχε εγκαταλείψει, είχε κρύψει στα ρούχα της ένα κουμπί με έναν μονόκερο. Πάντα πίστευε ότι η μητέρα της ήταν πολύ φτωχή για να την αναθρέψει, αλλά διαπιστώνει ότι το κουμπί αυτό ανήκει στην όμορφη και δυναμική Τζένεβιν, κληρονόμο μιας αριστοκρατικής οικογένειας. Η Άγκνες την έχει δει μόνο μία φορά, αλλά δεν θα ξεχάσει ποτέ το πρόσωπό της...

Προκειμένου να ανακαλύψει τα ίχνη της εξαφανισμένης Τζένεβιν, η Άγκνες ρίχνεται σε μια αναζήτηση που θα την οδηγήσει από τις φτωχές γειτονίες του Λονδίνου μέχρι το απαιτητικό Παρίσι, και από εκεί σε ένα ταξίδι πέρα απ' τον ωκεανό...

Ο χάρτης του κόσμου στο μυαλό σου

Λίλα Κονομάρα

Εκδότης: Κέδρος

Ο Βασίλης ζει ήρεμα στον μικρόκοσμο του φαρμακείου του. Η κόρη του Εύα, βιολόγος, διεξάγει μια πρωτοποριακή έρευνα σχετικά με τη θεραπεία του Αλτσχάιμερ. Ο

έφηβος γιος του Άρης παίζει μουσική και ονειρεύεται να γυρίσει τον κόσμο. Τρεις ήρωες, τρεις διαφορετικοί αφηγητές μιας ιστορίας που εκτυλίσσεται στη διάρκεια ενός χρόνου σε μια Αθήνα αλλά και σε μια Ευρώπη με ρευστά σύνορα και ελάχιστες βεβαιότητες. Ένα τραγικό δυστύχημα ανατρέπει τη ζωή τους, φέρνοντάς τους αντιμετώπιους με τον κοινωνικό τους περίγυρο αλλά και με τον ίδιο τους τον εαυτό, τους φόβους, τις επιθυμίες, τις απώλειες. Μέσα από τις αναζητήσεις τους αναδύονται ζητήματα της εποχής: η οικονομική κρίση, η κατάρρευση των ανθρωπιστικών αξιών, ο ρόλος της τέχνης απέναντι στην παγκοσμιοποίηση, τα ερωτήματα που θέτει η βιοηθική, οι μετακινήσεις μεμονωμένων ανθρώπων μα και ολόκληρων πληθυσμών, που κουβαλούν όνειρα και μνήμες. Οι ήρωες καλούνται να περάσουν σ' ένα άλλο στάδιο της ζωής τους, όσο κι αν επιθυμούν - με σπαραγμό, με τρυφερότητα αλλά και με χιούμορ - να διατηρήσουν τις παλιές τους βεβαιότητες κι ο κόσμος αυτός να παραμείνει αναλλοίωτος.

Σκοτεινό Βερολίνο Germania

Harald Gilbers

Μετάφραση: Βασίλης Τσαλής

Εκδότης: Μεταίχμιο

Τον Μάιο του 1944, στο βομβαρδισμένο Βερολίνο, ο Εβραίος πρώην επιθεωρητής της δίωξης κοινού εγκλήματος Ρίχαρντ Οπενχάιμερ, ο οποίος είναι σε

διαθεσιμότητα εξαιτίας των φυλετικών νόμων του Τρίτου Ράιχ, ανακαλείται στην υπηρεσία για να συμβάλει στην εξιχνίαση μιας σειράς φόνων, τα θύματα των οποίων είναι γυναίκες ελαφρών πθών που σχετίζονται με διαφορετικούς τρόπους με το Εθνικοσοσιαλιστικό Κόμμα. Τα θύματα, τα οποία έχουν βασανιστεί και θανατωθεί με έναν συγκεκριμένο τρόπο, ανευρίσκονται τοποθετημένα τελετουργικά, κοντά σε μνημεία πεσόντων του Πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου. Ο Οπενχάιμερ δίνει διμέτωπο αγώνα: από τη μια, αγωνίζεται να εξιχνιάσει την υπόθεση, και από την άλλη, να σώσει την ίδια του τη ζωή, αφού γνωρίζει ότι μόλις τελειώσει με την υπόθεση θα είναι στο έλεος των Ες Ες...

Ο θρύλος του Ασλάν Καπλάν

Θωμάς Κοροβίνης

Εκδότης: Άγρα

Σαλονίκη, Αύγουστος 1917. Το φλογερό και μοιραίο ρομάντζο ανάμεσα σε έναν Τουρκαλβανό, παλικαρά, καρδιοκατακτητή και ιδιότυπο εκφραστή της λαϊκής δι-

καιουσύνης, και μια Ισπανοεβραία, πεντάμορφη τραγουδίστρια του καφέ-αμάν, διωγμένη από τους κόλπους της σεφαραδίτικης κοινότητας. Φωτιά πυρπολεί τις ψυχές και τα σώματα των δύο εραστών εγκλωβίζοντάς τους σ' έναν στρόβιλο εκρηκτικού πάθους, ενώ την ίδια στιγμή την πόλη κατακαίει η μεγάλη πυρκαγιά. Ο μυθιστορηματικός φακός παρατηρεί στενά τις συνθήκες και τις αντιδράσεις των κατοίκων της πόλης, τις αναμεταξύ τους σχέσεις, την οικονομία, την πιάτσα, τα διασκεδαστήρια, τους τεκέδες, τα μοναστήρια, τα μπορντέλα. Ανασυστίνει έτσι την ανθρωπογεωγραφία των λαϊκών τάξεων της εποχής, με τις τρεις αλλόδοξες εθνότητες που συνιστούν τη βασική ταυτότητα της πόλης -Έλληνες, Εβραίους και Μουσουλμάνους- να συνυπάρχουν μεταξύ αυτονομίας και αλληλεπίδρασης, ταυτόχρονα με την πολυεθνική, "παρδαλή" Στρατιά της Ανατολής, που η κατοική της παρουσία οδηγεί τον πληθυσμό σε αναταραχή.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ

“Αλμα”

Παρουσίαση της ποιητικής συλλογής “Αλμα (στο τετράγωνο)” της Αντωνίας Παπαδοπούλου (εκδόσεις Ραδάμανθους) θα γίνει σήμερα στις 7 μ.μ. στο “Ντεμέκ Café” στο Κουμ Καπί. Στο πάνελ της βιβλιοπαρουσίασης θα μιλήσουν: Σοφία Γιαννουδάκη (παιδαγωγός), Ελένη Τενεκετζή (βιβλιοπώλης, “Κουκου-booκ”), Yukiko Takahisa (Β.Α. Φιλοσοφία, καθηγήτρια ιαπωνικών). Η βιβλιοπαρουσίαση θα ξεκινήσει με performance της Βιργινίας Αλφζιώτη, εμπνευσμένη από ποιήματα της συλλογής.

Η Ανστέλ Σεραφίν - Αντωνία Παπαδοπούλου, γεννήθηκε στο Περιστέρι (1977), μεγάλωσε στην Πετρούπολη και είναι κατ' επιλογήν κάτοικος Χανίων.

ΝΕΟ ΒΙΒΛΙΟ

“Βάρκα στον γιαλό” από τη Μάρω Θεοδωράκη

Κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο της Μάρως Θεοδωράκη: “Βάρκα στον γιαλό. Τα άγνωστα παιδικά χρόνια του Μίκη Θεοδωράκη” (εκδόσεις Μινωας). Ξεκινώντας από τη Σμύρνη της μαμάς και την Κρήτη του μπαμπά, ταξιδεύουμε στη Σύρο, την Τζια, τη Χίο, τη Μυτιλήνη, την Αθήνα, την Κεφαλονιά, όπου ο Μίκης πήγε πρώτη φορά σχολείο, την Πάτρα, τον Πύργο, την Τρίπολη. Ετσι μαθαίνουμε για το μικρό αγόρι που ήθελε να φτάσει πάνω στα ψηλά κατάρτια, να γνωρίσει τον κόσμο, να παλέψει για τον άνθρωπο, το δίκιο και την ελευθερία και να χαρίσει παντού απλόχερα τη μουσική του.

Το βιβλίο είναι για παιδιά ηλικίας 8+.

